

Doniesienia i notatki

Marek Holly

Ośrodek Naukowo–Dydaktyczny Bieszczadzkiego Parku Narodowego
38–700 Ustrzyki Dolne, ul. Bełska 7
marekholly@wp.pl

Received: 31.03.2009

Reviewed: 14.06.2009

RZADKO SPOTYKANE GATUNKI CHRZĄSZCZY COLEOPTERA WYKAZANE Z OKOLIC LESKA W 2007 I 2008 ROKU

Rare species of beetles *Coleoptera* recorded
from the Lesko surroundings in 2007 and 2008

Abstract: The new localities of two rare species of beetles: *Saperda perforata* (Pallas, 1773) and *Stenomax lanipes* (Linnaeus, 1771) were found near the town of Lesko. In the second half of July 2007 one individual of *Saperda scalaris* was collected at the wood stand near Wańkowa, north-east of Lesko (Słonne Mts.). In June 2008 one specimen of *Stenomax lanipes* was collected on the *Sambucus nigra* inflorescence near Zwierzyń (East Beskidy Protected Landscape Area).

Key words: beetles, new localities, Bieszczady Niskie Mts.

Wiedza na temat fauny chrząszczy Bieszczadów jest w ostatnich latach wzbogacana o stwierdzenia nowych i rzadkich gatunków (Holly 2003, 2007). Mimo dość dobrego stanu poznania fauny chrząszczy Bieszczadów Zachodnich, w których do 2000 roku wykazano 33% fauny Polski (Pawłowski i in. 2000), Bieszczady Niskie oraz przylegające od północy Góry Słonne stanowią dość rozległy i ciągle słabo poznany pod tym względem obszar.

W drugiej połowie lipca 2007 roku w okolicach Wańkowej (Park Krajobrazowy Gór Słonnych) stwierdzono występowanie chrząszcza z rodziny kózkowatych – rzemlika punktowanego *Saperda perforata* (Pallas, 1773), na podstawie jednego okazu znalezionej na składzie drewna (jesion, osika, topola) w ciepłe popołudnie około godz. 17.00. Gatunek ten rozsiedlony jest w środkowej i północnej Europie, na Kaukazie, Zakaukaziu, Syberii i północnej Afryce. W Polsce znany jest z nielicznych stanowisk w piętnastu krainach (Burakowski i in. 1990), ale nie-

kiedy może występować dość licznie. Z Bieszczadów podawany był w 1966 roku z doliny Rabego pod Baligrodem (pow. Lesko), gdzie znaleziono 19 okazów na sągach osikowych. Chrząszcze *S. perforata* łowiono również w Jabłonkach w 1965 i 1968 roku (Śliwiński i Lessaer 1970).

Imagines *Saperda perforata* spotyka się w lasach liściastych, młodnikach osikowych i zadrzewieniach miejskich. Gatunek rozwija się głównie w osice, opadając pnie drzew osłabionych, zamierających lub martwych ze świeżym łykiem. Okres pojawu chrząszczy trwa od czerwca do sierpnia. Rójka odbywa się w koronach drzew, gdzie owady prowadzą żer uzupełniający na liściach. Chrząszcze odbywają rójkę wysoko w koronach drzew, najczęściej wieczorem lub o zmierzchu, toteż zwykle nie są łatwe do odnalezienia.

Wartym odnotowania jest również stwierdzenie rzadko spotykanego w Polsce chrząszcza *Cylindronotus (Stenomax) lanipes* (Linnaeus, 1771), należącego do rodziny czarnuchowatych *Tenebrionidae*. Jednego osobnika tego gatunku zebrano w dniu 22.06.2008 r. z kwiatostanu bzu czarnego *Sambucus nigra*, w ciepłe, słoneczne popołudnie w okolicach miejscowości Zwierzyń (Wschodniobeskidzki Obszar Chronionego Krajobrazu). Gatunek ten zamieszkuje głównie zachodnią i południową Europę oraz lokalnie Europę środkową. Istnieje wiele wątpliwości co do rozmieszczenia *Cylindronotus lanipes* w Polsce, gdyż na skutek błędnych oznaczeń część publikowanych informacji dotyczy podobnego gatunku *Cylindronotus aeneus* (Stebnicka 1991). W Katalogu Fauny Polski gatunek podawany jest z nielicznych rozproszonych stanowisk w ośmiu krainach (Burakowski i in. 1987). Z Beskidu Wschodniego *S. lanipes* podawany był dotychczas jedynie z okolic Przemyśla (Trella 1923, 1939). Bionomia tego chrząszcza nie jest wystarczająco poznana. W literaturze (Reitter 1911) można znaleźć informację o występowaniu tego gatunku głównie pod korą i w rozkładającym się drewnie pni i gałęzi drzew.

Literatura

- Burakowski B., Mroczkowski M., Stefańska J. 1987. Chrząszcze – *Coleoptera, Cucujoidea*, Katalog fauny Polski. PWN, Warszawa, 23, 14: 221–222.
- Burakowski B., Mroczkowski M., Stefańska J. 1990. Chrząszcze – *Coleoptera, Cerambycidae i Bruchidae*. Katalog fauny Polski. PWN, Warszawa, 23, 15: 1–312.
- Holly M. 2003. Rzadko spotykane gatunki chrząszczy żerujących w drewnie, wykazane z Ustrzyk Dolnych. *Roczniki Bieszczadzkie* 11: 283–284.
- Holly M. 2007. Nowe stanowiska rzadkich gatunków chrząszczy na terenie BdPN oraz w Bieszczadach Zachodnich. *Roczniki Bieszczadzkie* 15: 243–251.
- Pawłowski J., Petryszak B., Kubisz D., Szałko P. 2000. Chrząszcze *Coleoptera* Bieszczadów Zachodnich. W: *Bezkęgowce Bieszczadów Zachodnich ze szczególnym uwzględnieniem Bieszczadzkiego Parku Narodowego*. Monografie Bieszczadzkie 8: 9–143.
- Reitter E. 1911. *Fauna Germanica. Die Kafer des Deutschen Reiches*. XXVI Band., Stuttgart.

- Stebnicka Z. 1991. Klucze do oznaczania owadów Polski – chrząszcze *Coleoptera*, *Tenebrionidae*, *Boridae*. Cz. XIX, z. 91.
- Śliwiński Z., Lessaer M. 1970. Materiały do poznania kózek Polski (*Coleoptera*, *Cerambycidae*) ze szczególnym uwzględnieniem Bieszczadów Zachodnich. Rocznik Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu. Przyroda 5: 77–128.
- Trella T. 1923. Wykaz chrząszczy okolic Przemyśla. Polskie Pismo Entomologiczne 2: 110–123.
- Trella T. 1939. Notatki koleopterologiczne z okolic Przemyśla. I. Pol. Pismo Entomologiczne 16–17: 59–86.